एतेगुणाःप्रध्वस्तास्तत्त्वज्ञानेनअदर्शनंगताःसंतोननिवर्ततेघटादिवन्ननश्यंतिकिंतुरज्जूरगादिवद्बाधएवात्रप्रध्वंसपदार्थइत्यर्थः तत्रहेतुःप्रवृत्तिर्नोपलभ्यतेइति निवृत्तस्यहिघटादेःकपालादिरूपेणप्रवृत्तिर्लभ्यतेऽत्रघटोध्वस्तइति इहतुतादृक्प्रवृत्त्यदर्शनान्निरन्वयनाशएवगुणानामित्यर्थः एकेमुख्याः अपरेतार्किकाः निवृत्तिःआत्यंतिकीदुःखानांआत्मगुणानांनिवृत्तिर्भवतीत्याहुः एवंसांख्यादयोऽपिसंसारहेतोर्दृग्दृश्यसंयोगस्यानादिभावस्यापिनाशमिच्छंति ॥ ३ ॥ एवंनिवृत्तिबाधपक्षौसंप्रधार्ययुक्त्यालोच्ययथामतिनिश्चिनुयात् सिद्धांतंकुर्यात् एतदनुरोधेनैवगर्भशयः जन्मादिलाभोपिबाधपक्षेआध्यासिकोनिवृत्तिपक्षेतात्विकइति ॥ ४ ॥ अनादीति हिशब्दोनित्यानित्ययोर्धर्मधर्मिभावासंभवप्रसिद्धिद्योतकः उपयन्नपयन्धर्मोविकरोतिहिधर्मिणमितिन्यायेनदुःखादिधर्मिणिविकारिणिनित्यत्वासंभवात्घटेयावद्रूपनाशादर्शनेनआत्मनियावद्दुःखनाशलक्षणमोक्षस्याप्यसंभवाच्चसाधीयानयंपक्षइत्याशयः ॥ ५ ॥ बुद्धिधर्माश्चितादयःतत्प्रधानंबुद्धिंचितामयं ध्यायतीवलेलायतीवेत्यादिश्रुतेः दृढंकर्माभेद्यंअनित्यंविद्याविनाश्यंछित्वेतिशेषः ॥ ६ ॥ पृथ्व्याःसकाशान्नदींप्रतिच्युताअविद्वांसस्तरणविद्याहीनाउन्मज्जननिमज्जनैस्ताम्येयुःक्लिश्येयुः ॥ ७ ॥ सार्धश्लोकेनदृष्टांतमुक्त्वादार्ष्टांतिकमाहार्धेन एवमिति आत्मनःस्वस्यआत्मानंप्रत्यंचंतस्यस्वरूपलक्षणंकेवलंज्ञानमितिशुद्धचिन्मात्रमित्यर्थः ॥ ८ ॥ शमंसुखं ॥ ९ ॥ जन्मसामर्थ्यंलब्धजन्मनोयथोक्ताचारवतोवश्यंभावीत्यर्थः पर्याप्तंपूर्णं परायणंमोक्षप्रापकं ॥ १० ॥ शुद्धःपुण्यपापहीनः ॥ ११ ॥ भयंअधःपातजं याविदुषोगतिस्ततोधिकाकस्यचिद्गतिर्नास्ति ॥ १२ ॥ लोक्यतइतिलोकोभोग्यंरूपादिस्तमातुरंदोषाक्रांतंजनःअसूयतेदोषेणपश्यति भोगवैकल्यात् तथातत्तदेवलोकस्यातुरत्वंनिरीक्ष्यशोचतेच तत्रेति बुद्धाबुद्धयोर्महद्वैलक्षण्यमित्यर्थः येपुरुषास्तदुभयंशोकाशोकरूपंकृताकृतंक्रमेणआरोपितानारोपितमितिविदुस्तेकुशलाइत्यर्थः ॥ १३ ॥

प्रध्वस्ताननिवर्ततेप्रवृत्तिर्नोपलभ्यते॥ एवमेकेव्यवस्यंतिनिवृत्तिरितिचापरे॥३॥ उभयंसंप्रधार्यैतदध्यवस्येद्यथामति॥अनेनैवविधानेनभवेद्गर्भशयोमहान्॥ ४॥ अनादिनिधनोह्यात्मातंबुध्वाविचरेन्नरः॥ अकुध्यन्नप्रहृष्यंश्चनित्यंविगतमत्सरः॥ ५॥ इत्येवंहृदयग्रंथिंबुद्धिचिंतामयंदृढं॥ अनित्यंसुखमासीत अशोचंश्छिन्नसंशयः॥ ६॥ ताम्येयुःप्रच्युताःपृथ्व्यायथापूर्णानदींनराः॥ अवगाढाह्यविद्वांसोविद्धिलोकमिमंतथा ॥ ७॥ नतुताम्यतिवैविद्वान्स्थलेचरति तत्त्ववित्॥ एवंयोविंदतेत्मानंकेवलंज्ञानमात्मनः॥८॥ एवंबुध्वानरःसर्वंभूतानामागतिंगतिं॥ समवेक्ष्यचवैषम्यंलभतेशममुत्तमं॥ ९॥ एतद्वैजन्मसामर्थ्यं ब्राह्मणस्यविशेषतः॥ आत्मज्ञानंशमश्चैवपर्याप्तंतत्परायणं॥ १०॥ एतद्बुध्वाभवेच्छुद्धःकिमन्यद्बुद्धलक्षणं॥ विज्ञायैतद्विमुच्यंतेकृतकृत्यामनीषिणः॥११॥ नभवतिविदुषांमहद्भयंयदविदुषांसुमहद्भयंपरत्र॥ नहिगतिरधिकास्तिकस्यचिद्भवतिहियाविदुषःसनातनी॥ १२॥ लोकमातुरमसूयतेजनस्तत्तदेवचनिरीक्ष्यशोचते॥ तत्रपश्यकुशलानशोचतोयेविदुस्तदुभयंकृताकृतं॥ १३॥

Digitized by Google